

המתירים שעון שבת / אושא מילתא / זילותא דשבת – 1083

לאן הגענו ? יש האוסרים לעשות פעולה מערב שבת שתתחיל מלאכה חדשה בשבת, כך עולה משיטת הירושלמי (לא הותחל בכל חיטה), פירוש הרמב"ם לגמ', פשט הרמב"ם ביד החזקה. בטעם האיסור, יש שכתבו שיש בזה איסור תורה של מלאכה, יש הסוברים שמבטל "ששת ימים תעבוד – ביום השביעי תשבות, ויש האוסרים מדרבנן משום גזירת הרואים או שמא יבוא לעשות בשבת, ולא גרע מאמירה לנכרי מערב שבת שאסורה וזילותא דשבת. ולקמן שיטות המתירים. ועיין מערכי לב עמ' רי"ב ואילך מתשובות הפוסקים.

אגרות משה אורח חיים חלק ד' סימן ס' / שימוש בשעון שבת

הנה בדבר שע"י חשמל (ענין העלעקטרי) אפשר ע"י מורה שעות הנעשה לכך שיעמידנו בערב שבת באופן שיתחיל לבשל למחר ביום השבת כשעה לפני זמן האכילה...

אבל יש טעם גדול לאסור מטעם אחר דהא זילותא דשבת ואף זילותא דיו"ט הא אסרו בכמה דברים - וכיון שברור שאיכא זילותא דשבת הוא בכלל איסור זה, ממילא אף שלא אסרו זה ביחוד דכל ענין זילותא הוא האיסור. (על איזו 'שאלה נסתר' משיב האגרות משה בדבריו? ומנין לאג"מ שכך הוא ? ועיין לקמן בהמשך דבריו במקור איסור "זילותא")

יחזקאל פרק מד' / דין הכהנים בעבודתם

(כ) וְרָאִשִּׁים לֹא יִגְלְחוּ וּפָרֶע לֹא יִשְׁלַחוּ כְּסוּם יִכְסְמוּ אֶת רִאשֵׁיהֶם: (כא) וַיֵּן לֹא יִשְׁתּוּ כֹל כֹּהֵן בְּבֹאֵם אֶל הַחֹצֵר הַפְּנִימִית.

סנהדרין דף כב:

אמר ליה רבינא לרב אשי האי עד דלא אתא יחזקאל מאן אמרה וליטעמך הא דאמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו עד שבא יחזקאל ולימדנו כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי לשרתני עד דלא בא יחזקאל מאן אמרה אלא גמרא גמירי לה (=נאמר בעל פה מדור לדור כהלכה למשה מסיני שתופקה מדאורייתא) ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא הכא נמי גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא.

רמב"ם הלכות שבת פרק ל' הלכה א'

ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר (ישעיהו נ"ח) וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד: (ב) איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך (ג) ומכבוד השבת שילבש כסות נקיה, ולא יהיה מלבוש החול כמלבוש השבת... (ד) אסור לקבוע סעודה ומשתה בערב שבת מפני כבוד השבת...

ספר יראים סימן תיב' דפוס ישן - צט' (בקצרה בב"ח רמ"ב, ועיין שו"ע רמ"ב)

מצות עונג שבת גמרא גמירא לה עד דאתא ישעיה ואסמכה אקרא דכתיב וקראת לשבת ענג והכי נמי אמרינן בזבחים פ"ב [כ"ב ב'] ובפרק כ"ג בסנהדרין [כ"ב ב'] לענין מצוה אחרת אמר רב חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו מתורת יחזקאל בן בוזי למדנו ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי לשרת ועד דלא אתא יחזקאל גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא...

חת"ס, שבת דף קיא.

הרמב"ם פרק ל' מהל' שבת כתב.... ואין כוונתו שהוא מדברי רבנן או דברי קבלה כשמחת פורים, אלא הוא דאורייתא ממש נאמר בעל פה הל"מ ואתא ישעיה ואסמכי אקרא דאל"ה שהיה הלכה למשה מסיני לא היה נביא רשאי לחדש דבר מעתה. אע"כ הל"מ (=אלא על כרחך הלכה למשה מסיני היא) היא וקרי ל"י מד"ס כמו קידושי כסף שממיתין עליהם ורמב"ם קורא להו מד"ס כידוע. ומש"ה פסק רמב"ם פ"א מהל' שבועות דהנשבע להתענות בשבת ה"ל שבועת שוא משא"כ להתענות בחנוכה ופורים והיינו משום דעינוי שבת אי דאורייתא כנ"ל וחנוכה ופורים חידשו סופרים ולא הוה שבועת שוא,

המשך תשובת האגרות משה / זילותא – סתירה לחיוב "כבוד שבת"

וגם פשוט לע"ד דעושה דבר שהוא זילותא לשבת הוא עובר בידים על חיוב הכבוד שמשמע שהוא ג"כ חיוב התורה שנתפרשו ע"י הנביאים שכתב הרמב"ם ריש פרק שלשים מהלכות שבת "ד' דברים נאמרו בשבת שנים מה"ת מן התורה ושנים מדברי סופרים, והן מפורשין ע"י הנביאים" שלא כתב שתיקנו הנביאים משמע שהוא מדאורייתא. ולשון 'מדברי סופרים' - הוא כדרך הרמב"ם שקרי לכל דבר שלא מפורש בתורה דברי סופרים אף שהוא מדאורייתא בין שהוא דבר הנלמד מג"ש ובין מה שנאמר הלכה למשה מסיני כדאיתא במ"מ ובכ"מ ריש פ"א מאישות שקידושי כסף הוא מדברי סופרים עיין שם, והוא כדא"ר אשי על פרועי ראש דבמיתה ועל ערל לב וערל בשר שאר"ח דמתורת משה רבינו לא למדנו עד שבא יחזקאל ולימדנו דגמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואגמרא אקרא בסנהדרין דף כ"ב ע"ב ובעוד כמה מקומות, וכן הוא חיוב הכבוד לשבת שהוא מהלכה ונתפרשו ע"י הנביאים בקרא, והרמב"ם שם ה"ב פירש המעשים המחוייבים לעשות לכבוד השבת, וממילא מובן דהדברים שעשייתן הוא זילותא לשבת הוא ג"כ עובר על מצוה זו דכבוד שבת, ועוד גרוע דהרי עובר זה במעשה, שלכן אף שנימא שאינו בכלל הגזירות דחכמים, אבל גם בלא צורך הוא עובר במעשה על חיוב כבוד השבת, **וזה שהוא זילותא הוא דבר שמוכן לכל**, שלכן מסתבר לע"ד שאסור להעמיד בע"ש ע"י מורה שעות שיעשה העלעקטרי למחר מלאכה.

מדוע מוכן לכל שהוא "זילותא"? האם נוכל להגדיר מה נכלל ב"זילותא דשבת"? ולע"ש בתחילת דבריו ובמסורת משה. האם דומה לריחים? ולקמן.

שבת דף יח.

תנו רבנן פותקין מים לגינה ערב שבת עם חשיכה ומתמלאות והולכת כל היום כולו, ומניחין מוגמר תחת הכלים (ערב שבת) ומתגמרין והולכין כל היום כולו, ומניחין גפרית תחת הכלים (ערב שבת עם חשיכה) ומתגפרין והולכין כל השבת כולה, ומניחין קילור על גבי העין ואיספלנית על גבי מכה (ערב שבת עם חשיכה) ומתרפאת והולכת כל היום כולו אבל אין נותנין חטין לתוך הריחים של מים אלא בכדי שיטחנו מבעוד יום מאי טעמא אמר רבה מפני שמשמעת קול אמר ליה רב יוסף ולימא מר משום שביתת כלים... מדוע השמעת קול חמורה משאר המקרים שנזכרו לעיל? מדוע קול חמור ממראה עינים שמשקה בשבת וכדו'? השמעת הקול היא של המים או של הטחינה של החיטים? מה הדין בטחינה באמצעות הרוח? ומה הדין בתנור עצים שמשמיעים קול 'פיוצצים קטנים' (ועיין רש"י יואל ב ה) ¹ (וע"ע מהר"ם בענט בסוגייתנו)

רש"י מסכת שבת דף יח.

שיטחנו מבעוד יום - מפני שמשמעת את הקול, ואוושא (מילין ב"צ מלמד: רועשת, משמיעה קולות) מילתא בשבת, ואיכא זילותא. מה הזילותא? האם יתן לאסור אוושא ללא זילותא או זילותא ללא אוושא?

רש"י מסכת שבת דף נג. / בהמה... ופוקקין לה זוג בצוארה ומטיילת עמו בחצר

ופוקקין לה זוג - אבל כשאנו פוקק - אפילו בחצר לא תצא, מפני שהעינבל שבתוכה מקשקש ומוליד קול, לכך פוקק בצמר או במוכין, שלא יקשקש העינבל שבתוכה. זוג - אישקלי"ט [פעמון קטן]. עינבל - בטדי"ל [העינבל שבפעמון]. מה האיסור בהולדת קול?

ספר התרומה הלכות שבת סימן רב

ואין נותנין חטין לתוך הרחי' אלא כדי שיטחנו מבעוד יום אמר רבה מפני שהיא משמעת קול ויאמרו רחים של פלוני טוחנין בשבת ויסברו דבשבת נתנו החטי' מה הטעם? ומה שונה מפותקין את המים? האם כטעמו של רש"י?

מחזור ויטרי (רבינו שמחה מזיטרי - תלמידו של רש"י) סדר הלכות שבת (עמ' 121-142) סימן ט בשם ספר התרומה סימן ר"ב

דין אסור לתת חטין לתוך ריחים מבערב שבת אלא כדי שיטחנו מבעוד יום. משום דמשמעת קול והשומע סבור שנותן החטי' שם. אבל מותר לתת גחלים מערב שבת לתוך כלי מנוקב עשוי מברחי ברזל ומתחממין שם בשבת. האם מדובר באותו נימוק של רש"י? ומה החילוק?

ספר מצוות גדול לאוין סימן סה

ואין נותנין חיטים בתוך הריחיים אלא כדי שיטחנו מערב שבת (שבת יח, א), ואמר רבה הטעם מפני שמשמעת קול ויאמרו רחיים של פלוני טוחנות בשבת ויסברו דבשבת נתנו החיטין.

פסקי ר"ד מסכת שבת דף יח עמוד א

פ"י בכל המלאכות היו מתירין בית הלל עם השמש. אמ' רבה מפני שמשמעת את הקול. פ"י מפני שעושין הברה נראה זילות [שבת] לאדם, אינמי שלא יאמרו כי הוא טוחן בשבת. מה החילוק בין הטעמים?

¹ רש"י מסכת חולין דף מו עמוד ב ד"ה דאוושא: "דאוושא - כשנפוחין אותה משמעת קול כאילו רוח יוצא ממנה".

חדושי הריטב"א מסכת שבת דף יח.

אמר רבא מפני שמשמעת קול. פ"י ואוושא מילתא, והוה ליה עובדין דחול, וכיון שהוא בביתו ותוך התחום אסור. מה נסיק מדבריו לגבי ריחים של מים מחוץ לתחום שבת ?

ספר האגור הלכות הוצאת שבת סימן תקיט (והובא בב"י סימן של"ח)

נשאל מורי אבי מהר"י לנדא על זוג המקשקש לשעות עשוי ע"י משקולות אם מותר להכינו ולהעריכו כדי שילך ויקשקש כל השבת כי שמא יש לדמות לנותן חטים לרחים. והשיב נראה לי עיקר טעמא דאוושא מלתא. כמו שפירשו תוספות שני"ץ וספר התרומה וסמ"ג שפירשו על אוושא מלתא שיאמרו רחים של פלוני טוחנים בשבת דסבירי בשבת נתן בהם חטין, וא"כ טעמא זה לא שייכא כלל גבי זוג המקשקש שהכל יודעים שרגילים לתקן בכל יום על יום של אחריו ובאותו היום שהוא מקשקש אין מתקנין אותו כלל. וכן יש לפסוק הלכה למעשה וכן עמא דבר עכ"ל.

האם קשור זילותא ? האם בדבר שידוע שמכניס מראש גם יש "זילותא" ?

שו"ת מהרי"ל החדשות סימן לח

והקשת הדלת בכלי המיוחד להשמעת קול נהוג לאיסור, ... אי נמי כיון דמכוין להשמיע קול אוושא מילתא הוא כמו רחיים לטעמיה דרבא...

האם האוושא מילתא קשור למלאכה בדוקא ? מה האיסור ?

שו"ת מהרי"ל החדשות – הערות סימן לח

והנה נראה לי בפירוש אוושא מילתא יש מחלוקת. האגור בסי' תקי"ט כתב בשם אביו שאסור גזירה שיאמרו רחים של פלוני טוחנים בשבת דסבורים בשבת נתן בהם חטים, ולפיכך פסק דמותר לכוון שעון שיצלצל בשבת שהכל יודעים שרגילים לתקן בכל יום על יום שאחריו, ובאותו יום שהוא מקשקש אין מתקנים אותו כלל... ומדברי רבינו כאן משמע שהאיסור הוא אינו מפני שיאמרו שטוחן בשבת, שאם כן אין ראיה להקשת הדלת בכלי המיוחד לכך, שכאן לא שייך האי טעמא, אלא פירוש אוושא מילתא שהשמעת קול לבד הוה זילותא דשבת, ועיין במהרי"י סי' ק"ל כתב כמו שאסור בריחים ה"ה שאסור לכוון השעון ע"ש כדי שיצלצל בשבת. ונראה שסובר כדברי רבו מהרי"ל, ע"ש.

שו"ע או"ח אורח חיים הלכות שבת סימן שמש סעיף ג

מותר לו לאדם לעקור חפץ מרשות הרבים וליתנו לחבירו שאצלו בתוך ארבע אמותיו וחבירו לחבירו שאצלו, אף על פי שהחפץ הולך כמה מילין ברשות הרבים, ובלבד שלא יוציאנו חוץ מתחום שלו; ויש מי שאוסר (ועיין לעיל סי' ש"א סעיף מ"ב).

ספר אור זרוע חלק ב – הלכות ערב שבת סימן ב

הלכך מדבריהם ראיה הוא לפר"ח דהא דתניא אין נותנין חטי' לתוך הריחיים של מים [אלא] כדי שיטחנו מבעוד יום דאיתא אפי' לב"ה אף על גב דלית להו שביתת כלים אפי' אסור כדאמר מפני שמשמעת את הקול ואוושא מילתא ואיכא זילותא דשבת. וחשדא נמי איתא. שיהו אומרים איש פלוני נותן בשבת וה"ה כל היכא דאוושא מילתא כגון לבנות או לתקן השדה או כל דבר דמינכר אסור אפי' בקבולת שיאמר הרואה איש פלוני שוכר לבנות ביתו או [לתקן] שדהו בשבת אבל אם היא חוץ לתחום היכא דלא שכיחי אינשי [ולא] אוושא מילתא או כגון כבוס בגדים וכל כיוצא בהן דלא מינכרין דשל ישראל הוא שרי בקבולת הואיל שאינו דבר מפורסם.

פסקי ריא"ז מסכת שבת פרק א הלכה ה/ רבי ישעיה דטרני (ר' ישעיה ז"ל) בשם מורי זקני הרב – הרי"ד

אבל אין נותנין חטים לתוך ריחים שלמים מבעוד יום כדי שיטחנו בשבת, לפי שהן משמיעין קול ונראה כאילו טוחנין בשבת, כמו שביאר מו"ה.

משנה ברורה סימן שמש ס"ק יב

ויש מי שאוסר - ולדעה זו אף במקום שהתירו לטלטל פחות מד"א כגון מי שהחשיך לו בדרך המוזכר בסי' רס"ו ס"ט או במוצא תפילין המוזכר בסימן ש"א סמ"ב ע"י כמה אנשים אסור דגרע משום דאיכא זילותא דשבת. מה הזילותא ?

עבודת הקודש בית נתיבות שער ה סימן יד (וע"ע עירובין מב: – מד שו"ע ת"ה סעיף ד')

עג) יצא שלא לדעת ועשו לו מחיצה של בני אדם ממקומו ועד תחומו יכנס, שמחיצת בני אדם מחיצה היא, לא היו שם בני אדם שישפיקו למלאות מחיצה ממקומו ועד תחומו, אם מחיצתם נבלעת בתוך תחומו על הדרך שביארנו למעלה יכנס, שהבלעת תחומין מתרת. (עד) במה דברים אמורים בשעמדו שם האנשים שנעשו מחיצה שלא על דעת כן, אבל אם עמדו שם על דעת מחיצה, ואפילו אחד מהן לא יכנס. ויש מן הגאונים שאמרו שאין עושין מעשה כזה עכשיו, שאין עכשיו בקיאיין בהצנע ובהסתרה ושמא ישאלו זה את זה וירגישו בדבר, אבל לא ראיתי לאחד משאר מורי הוראה שיחששו לדבר זה.

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל מח סעיף ג

אפילו מחיצה של בני אדם העומדים סמוכים זה לזה ואין ביניהם שלשה טפחים, הוי מחיצה אפילו כשהם מהלכים. ואסור לעשות כן בשבת אם הם יודעים שעומדים שם לשם מחיצה. אבל כשאינם יודעים כלל שנאספו לשם מחיצה, מותר, אף על גב דהאדם המקבצן הוא יודע, כיון שהוא רק מחיצת עראי, מותר. אבל כשיודעים, איכא זילותא דשבת (רשב"א בעה"ק דף ט"ז והט"ז כיון לדעתו).

שו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא – אורח חיים סימן יא

כשהייתי בעיר דרעזין (=דרזדן, גרמניה) ראיתי שנוהגין להקל ולצאת בשבת בכסא הנקרא פאטשעזא (כסא גלגלים) ושטוענין אותו נכרים בין ידיהם. ושאלתי לחכמים דשם אמאי לא מיחו כי הוא עובדא דחול... תשובה: אם דרעזין מוקף חומה ויש שם עירוב... מותר לישא בפאטשעזא אפילו למי שאין רבים צריכין לו... וע' בב"ח סי' תקכ"ב שם בהדיא בשם רש"ל שבשבת אפי' חוץ לעירוב אסור משמע שתוך העירוב אפילו בשבת מותר דעת הרי"ף והרמב"ם שלא הביאו דין זה לענין שבת משמע דבשבת לא שייך דין זה דאם לא ערבו אפילו בלי טעם עובדא דחול אסור ובמקום שעירבו אפילו אין רבים צריכין לו מותר...

שו"ת נ"ב מהדורא תניינא – אורח חיים סימן כ"ח

וע"ד הליכתו במקלו בידו בשבת קודש ולפי מכתבו היה אז עת הקרח והגליד והיה ברחוב מים נגלדים שקורין אייז וכבוד הרבני המופלא האלופ מוה' וואלף באסקוויץ זלול אותו וקרא אותו מומר לחלל שבת. הנה ימחול לי מעלתו כי לא אאמין על הרבני מוה' וואלף שידבר דברים הללו. ובודאי לא נעלמו ממנו דברי ה"ט"ז בסימן ש"א ס"ק י"ב בזה. ואם כי ה"ט"ז לא התיר אלא במקום משופע או שהולך על המים עצמם הנגלדים אבל ברחוב שיש שם קצת אייז אם אין המקום משופע אינו מבואר בדברי ה"ט"ז להתיר. וגם על גוף דברי ה"ט"ז כתב בספר אלי' רבה שאין דבריו מוכרחים מ"מ שוב לא יוכל המערער לומר על הנשען על מטהו שמחלל השבת ולא עוד אלא שיאמר שהוא מומר לחלל שבת.

ובודאי יש דברים אחרים בגו ושנאה מקלקלת השורה ויש להוכיח את שניכם בזה שמקנטרים זה לזה בהלכה זה מתיר וזה אוסר, ומעלתו וחבריו הדיינים התחילו בזה תחלה בפסח העבר בהטלת מים חמים למקוה. ובגוף דין המקום אם אובן היא עיר מוקפת ומעורבת והמקל הזה הוא מקל תפארה והנושא אותו איש נכבד שדרכו בכך הלא מבואר שם במג"א שהוא מותר ואף אם הוא מקל עץ פשוט דלא שייך בו תכשיט כבר ביארתי דעתי בנודע ביהודה חלק א"ח סימן י"א להתיר הפאטשעזע בשבת והה"ד המקל שביד האדם ששניהם טעם אחד להם משום זילותא דיי"ט - ותוך העירוב ליכא זילותא כאשר הבאתי שם ראיה מדברי מהרש"ל, ושלא כדברי המג"א. ואמנם לכתף שייך זילותא אפילו תוך העירוב משום שזה מורה שרוצה לילך למקום רחוק וכמ"ש רש"י בביצה דף כ"ה ע"ב בד"ה אלונקי. וגם מדברי רש"י הללו מוכח דמקל וכסא שייך רק ביי"ט ולא בשבת כמ"ש בנודע ביהודה שם. מה הזילותא ביי"ט ומה מועיל העירוב לענין הזילותא? האם נראה כממכוון ללכת רחוק?

משנה ברורה סימן שא ס"ק סו – סו

(סו) אסור - ואפילו הוא מקל תפארת שנושאו לכבוד אסור דאף שהוא תכשיט לא הותר לישא תכשיט בידו וע"כ מה שנהגו החשובים לצאת במקל שבידם אסורים לצאת בהם בשבת חוץ לעירוב אבל תוך העירוב מותר אם נושאו לכבוד או שיש בו צורך קצת אבל בלא צורך כלל איכא זילותא דשבת:

הערות הגר"ש אלישיב מסכת שבת דף יח עמוד א

ומ"מ כתב הרמ"א דמותר להעמיד מע"ש כלי שקורין "זייגער" [דהיינו שעון], אף על פי שמשמיע קול בשבת להודיע השעות, ואין בזה משום השמעת קול, לפי שהכל יודעים שדרכו להעמידו מאתמול, [והיה אפשר לומר עוד טעם דכל האיסור בריחיים הוא משום דע"י הקול הוי זילותא דשבת אבל בשעון אינו זילותא, דאינו קול של מלאכה], והנה לכא' היה אפשר לומר דכל האיסור דהשמעת קול הוא דוקא בקול הנשמע ברשות הרבים, אבל בקול הנשמע רק בבית, אין בו משום השמעת קול, אמנם ממה שדן הרמ"א בשעון, [והוצרך לטעם שהכל יודעים שהונח מאתמול], מוכח דאף באופן שנשמע רק בבית אסור משום השמעת קול, שהרי שעון אינו נשמע אלא בבית. והגר"מ פיינשטיין זצ"ל אסר להשתמש במזגן וכדו' ע"י שעון שבת, ומשום חששא דהשמעת קול, אמנם בזמנינו שהוא רגילות להעמיד שעון שבת, הו"ל כשעון שהתיר הרמ"א, ושרי, אמנם להפעיל מכונת כביסה מע"ש שתעבוד בשבת, כיון שאין הדרך לעשות כן, אסור.

קול התורה ס"ה מאמר הרב יעקב ראקאווי עמ' קט - והשווה לטעמו של

האגרות משה - ועי"ש ביתר הרחבה

ועל ההערה למה הוי זלול יו"ט אם הוא צריך לכך, הנה גם לגבי שבת איתא בש"ע ס' שא סעי' י"ז דמקל שנוטלו כדי להחזיק עצמו בו אסור לצאת בו בשבת אלא אם כן אינו יכול ללכת בלעדיו, ובמ"ב ס"ק ס"ז כתב שאפילו הוא מקל תפארת שנושאו לכבוד אסור, דאף שהוא תכשיט לא הותר לישא תכשיט בידו. ועל כן מה שנהגו החשובים לצאת במקל שבידם, אסורים לצאת בהם בשבת חוץ לעירוב, אבל תוך העירוב מותר אם נושאו לכבוד או שיש בו צורך קצת, אבל בלא צורך כלל איכא זילותא דשבת. [ולכאורה האי דינא שייך גם ביי"ט, שתוך העירוב מותר להוציא מקל אם יש בו צורך קצת, והה שאסור אף בצורך קצת כגון ליישר פסיעותיו, והו' ברה"ר או בכרמלית כמב' במ"ב שם בהל' יו"ט].

על כל פנים רואים שגם בשבת מצינו דין כזה של "זילותא דשבת" לגבי הוצאת מקל, ואף דשם איירי שאין בו צורך כלל, צ"ב מאי "זלול שבת" איכא בהוצאת מקל ללא צורך כלל תוך העירוב, ובירט חוץ לעירוב שאפילו בצורך קצת אסור משום "זלול יו"ט".

וגם בזה השיב הגר"י ליברמן שליט"א במכתבו למר' שליט"א, דצ"ל דבשבת וירט צריך היכר ע"י התנהגות שונה מבחול, כדכתב רש"י באבות (פ"ג משנה ט"ז) המבזה את המועדות - במלאכה או שנוהג בהם מנהג חול באכילה ושתי' וכו' שנוהג בהם מנהג כיוון ע"ש, זאת אומרת שאם מתנהג כבחול הוי זילותא, והליכה במקל אינה מצב של מנוחת שבת וירט, וגם במקל תפארת שא"צ בו להליכה, והוי זילותא דשבת וירט, דהמקל מורה על שריה, ובש"ק ישמחו במלכותך, ושבת היא המלכתא.

הרב חיים יוסף קאניא
הרב חיים יוסף קאניא